

НАЦИОНАЛНА ТЪРГОВСКО-БАНКОВА ГИМНАЗИЯ

град София, община Столична, район Триадница

**УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР
/Е. ИВАНОВА/**

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ**

**НАЦИОНАЛНА ТЪРГОВСКО-БАНКОВА ГИМНАЗИЯ
гр. София**

2023/2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в НТБГ е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи, определящи приоритети на развитие до 2020 г., и е съобразена с цели в сферата на средното образование. Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020 г.), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 год. С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията, както и постигане на националната ни цел „делът на преждевременно напусналите образователната система до 2020 г. да не надвишава 11%“, която си поставя Националната програма за реформи 2013 – 2020 г.

Програмата е разработена на основата на проекта на Министерство на образованието и науката, на двугодишен План за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, като основен инструмент за реализация на Стратегията, и след утвърждаването му при необходимост подлежи на актуализация. Програмата следва поставените в първия двугодишен план акценти, а именно:

- Преимуществено разработване на мерки, свързани с превенцията, като най-работещи по отношение справянето с риска от отпадане от училище.
- Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
- Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своєвременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

За целите на Програмата се прилагат определенията, дадени в Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система. Като „преждевременно напуснали училище“ се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен и които вече не участват в никаква форма на образование или обучение. „Отпадане от училище“ е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище. С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията, както и с целите на Програмата, разработена от РУО - София.

Програмата представя:

- дефиниране на дейности, насочени към идентифицираните рискови групи от ученици, предлагащи промяна в нагласите с цел повишаване мотивацията на учениците за учене, чрез предлагане на качествено образование - използване на интерактивни методи на преподаване, повишаване квалификацията на учителите, превръщане на училището в желана територия - подобряване на МТБ, включване на учениците в извънкласни форми, проекти и целодневна организация на учебния

процес, приоритети, дефинирани в Стратегията за развитие на училището, ГКП и Плана за квалификация на педагогическите кадри.

- обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни;
- усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО

Националната търговско-банкова гимназия е най-голямата професионална гимназия в страната. В началото на учебната 2023 / 2024 година броят на учениците, обучаващи се в училището, е 1327 ученици, от VIII-XII клас.

В училището се разработва Програма от превантивни мерки за преодоляване отпадането на учениците от училище. Но за ефективното прилагане на програмата е необходимо първо да се определят рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане, както и да се предложат превантивни мерки, насочени към тези групи ученици.

Няколко са причините, водещи до отпадането на ученици от училище. Тези причини обуславят и рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане. Най-често срещани причини са:

- икономически - затруднен достъп до образование, поради ниски социални доходи, водещи до заминаване на семействата в чужбина;
- семейни;
- здравословни;
- поради голям брой извинени и неизвинени отсъствия или лоша дисциплина.

През изминалите години се наблюдава увеличаване процента на учениците заминали в чужбина. Между България и страните, към които е насочен основният емигрантски поток, липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина ученици продължават обучението си.

Среден успех на учениците през учебната 2022/2023 година е 5,62.

Анализът на данните за броя на допуснатите от учениците отсъствия за учебната 2022/2023 година показва, че средно учениците са допуснали по 1.49 отсъствия по неуважителни причини, което средно е по-малко в сравнение с 2021/2022. Най-рискови са учениците от девети и десети клас. Но все още има какво да се желае по отношение на извинените отсъствия и на отсъствията по неуважителни причини на учениците. Показателни са и данните, представляващи ефективна мярка за намаляване на отсъствията по неуважителни причини в училище, показващи съпоставката им и наложени наказания за една година. В НТБГ % наказани ученици е 7,07 %, което е с 5% повече от предходната година. Извинените отсъствия са 57,19 средно на ученик.

Превантивни мерки за намаляване на отсъствията са и периодичното информиране на Дирекция „Социално подпомагане“ за ученици, допуснали над 9 отсъствия по неуважителни причини. Като най-чести причини за допускане на тези отсъствия класните ръководители посочват закъсненията, отсъствията на пътуващите ученици, бягства от час.

Човешкият ресурс е факторът, който има най-силно влияние върху проблема за преждевременното напускане от училище. Предлага се качествено образование и повишаване мотивацията на учениците за учене с цел въздействие върху намаляване на отсъствията и превръщане на училището в желана територия, поставя пред педагогическата колегия изискване за повишаване квалификацията на учителите.

В НТБГ през предходната година от общо 90 учители, 82 са участвали в поне една форма на обучение за повишаване на квалификацията си. От тях 15 са придобили нова професионална квалификационна степен.

Училището прилага и други мерки за превенция на ранното напускане на системата, като сред тях са:

- Извънкласни дейности;
- Занимания в групи по интереси;
- Организация на обучение и практика в реални финансови институции;
- Участие в международни панаири;
- Провеждане на консултации по учебните предмети;
- Системни разговори с родители и ученици;
- Ден на самоуправлението;
- Провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност;
- Отбелязване на различни празници.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разработване, изпълнение и мониторинг на регионална политика за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни.

2. Усъвършенстване работата на педагогическите екипи по разработване и изпълнение на свои програми, в резултат на което да намалее броят на децата и учениците в риск от отпадане.

3. Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от НТБГ мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики и политики.

В изпълнение целите на програмата се очаква с приноса на всички ангажирани институции да бъдат постигнати следните резултати:

- приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на регионално и училищно ниво, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- подобрени резултати от обучението, измерени от НВО и регионални оценявания, и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими етнически общности и на ученици със специални образователни потребности;
- повишен обхват в училището чрез насърчаване на записването и редовното посещаване.

Постигането на определените цели и очакваните резултати ще бъде наблюдавано и измерено чрез количествените индикатори към всяка конкретна мярка.

IV. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Отговорник	Срок за изпълнение	Индикатори
I. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в училището			
1.1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците /ежемесечни справки, писма/	Зам.-директори	2023/ 2024	Бр. отсъствия Бр. преместени ученици
1.1.1.2. Инициране на информационна кампания за намаляване на риска от преждевременно напускане на училище чрез изработване на табла и брошури	Училищен психолог	2023/ 2024	Брой табла Брой брошури
1.1.1.3. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании. Отбелязване на: Световния ден на водата, Деня на Земята, Състезания по икономика и счетоводство, Ден на самоуправлението, ХИВ-кампанията	Учители по: Биология и ЗО; Химия и ООС; Икономика и счетоводство.	2023/ 2024	Брой проведени кампании Брой участвали ученици
1.1.1.4. Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на учениците в ЗУД и подаване на данните към Регистъра за движение на учениците	Директор Зам.-директори	2023/ 2024	Брой извършени проверки
1.1.1.5. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители по чл.129 „б”от ППЗНП-анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици - ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от класните ръководители	Директор Зам.-директор по УД	2023/ 2024	Брой извършени проверки Брой проверени
1.1.1.6. Изготвяне на регистър на ученици, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях, изготвяне на списък	Класни ръководители Училищен психолог	До 30.11.2023 г.	Изготвен 1 брой регистър
1.1.1.7. Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Директор Гл. учители	2023/ 2024	Брой НП Брой проекти

1.1.1.8. Повишаване броя на учениците, обхванати в целодневната организация на учебния ден	Класни ръководители	2023/ 2024	Брой обхванати ученици към момента
1.1.1.9. Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности групи по волейбол, футбол, баскетбол и ханбал	Ръководители на групи	2023/ 2024	Брой обхванати ученици
1.2. Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
1.2.1.Квалификация на педагогическите специалисти,насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждеременно напускане на училище,„Развитие на толерантността”	Директор Гл. учители	2023/ 2024	Брой обучени учители
1.2.2. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Учителите	2023/ 2024	Брой извършени проверки и проведени открити уроци
1.2.3. Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик - лично ориентиран подход	Учителите	2023/ 2024	Брой проверки
1.2.4. Анализиране на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати	Учителите	2023/ 2024	Резултати от обучението
1.2.5. Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Зам.-директор по УД	2023/ 2024	Брой напуснали ученици
1.3. Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП			
1.3.1. Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП: - осигуряване на допълнителна подкрепа - прилагане на единна методика за оценяване	Учителите, работещи с деца със СОП Училищен психолог	2023/ 2024	Брой разработени ИОП
<u>II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ</u>			
2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			

2.1.1. Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с училищното ръководство	Директор Зам.-директори	2023/ 2024	Брой инициативи
2.1.2. Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор Зам.-директори Класни ръководители	2023/ 2024	Брой срещи
2.1.3. Сътрудничество с различни организации - Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”, ЦОП	Зам. директори Училищен психолог	2023/ 2024	Брой срещи
2.2. Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
2.2.1. Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	Класни ръководители	2023/ 2024	Брой проведени срещи
2.2.2. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	Класни ръководители	2023/ 2024	Брой инициативи
<u>III. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ</u>			
3.1. Отчет на дейностите и мерките по програмата	Зам. директори Педагогически съветник	м. VI.2024 г.	Брой отчети

Планът е приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 25 / 14.09.2023 г.

СЕКРЕТАР:
(М. Динкова)

ДИРЕКТОР:
(Е. ИВАНОВА)